

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหวัง ความเข้มแข็ง และระดับการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

นางสาว นิตยา วิทยุคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-595-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015851

113511818

RELATIONSHIPS AMONG THE LEVEL OF HOPE, DEPRESSION AND
THE LEVEL OF SELF-CARE PRACTICE IN CHRONIC RENAL
FAILURE PATIENTS UNDER THE HEMODIALYSIS THERAPY

Miss Nitaya Pinyokham

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-595-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหวัง ความเข้มแข็ง และระดับการ
ดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม

โดย

นางสาว นิตยา วิทยุไธมา

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ดาวรร วัชราภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิทยานนท์)

นิตยา วิทยุคำ : ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหวัง ความซึมเศร้า และระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม (RELATIONSHIPS AMONG THE LEVEL OF HOPE, DEPRESSION AND THE LEVEL OF SELF-CARE PRACTICE IN CHRONIC RENAL FAILURE PATIENTS UNDER THE HEMODIALYSIS THERAPY)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 155 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความหวัง ความซึมเศร้าและระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามอายุ และระยะเวลาที่ได้รับการรักษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหวัง ความซึมเศร้า และระดับการดูแลตนเอง ตัวอย่างประชากรในการวิจัยเป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการดูแลตนเอง แบบวัดความหวังและความซึมเศร้า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม โดยส่วนรวมและเมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุและระยะเวลาที่ได้รับการรักษา มีความหวังและการดูแลตนเองในระดับปานกลาง มีความซึมเศร้าในระดับต่ำ
2. ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ที่มีอายุและระยะเวลาที่ได้รับการรักษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความหวังและความซึมเศร้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยการดูแลตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการรักษาพบว่าค่าเฉลี่ยการดูแลตนเองของผู้ป่วยแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ระดับความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม มีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับต่ำกับการดูแลตนเอง และมีความสัมพันธ์ในทางลบระดับกลางกับความซึมเศร้า และความซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ในทางลบระดับกลางกับการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา พยาบาลศึกษา.....
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อนิตดา นิตดา วิทยุคำ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จินตนา ยูนิพันธุ์.....

NITAYA PINYOKHAM : RELATIONSHIPS AMONG THE LEVEL OF HOPE , DEPRESSION AND THE LEVEL OF SELF-CARE PRACTICE IN CHRONIC RENAL FAILURE PATIENTS UNDER THE HEMODIALYSIS THERAPY. THE ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 155 PP.

The purposes of this research were to study the level of hope, depression and the level of self-care practice in chronic renal failure patients in different age groups and under different periods of treatment, and find the relationships among the three variables. The research population consisted of chronic renal failure patients selected by purposive random sampling. Instruments were the questionnaire and inventories which were developed by the researcher.

Major findings included the followings.

1. The level of hope and self-care practice of chronic renal failure patients in different age groups and under different periods of treatment were at median level, whereas the level of depression of these patients in different age groups and under different periods of treatment were at low level.

2. There was no significant different among mean scores of hope and depression among each groups of these patients.

3. There was significant different at the .05 level between mean scores of self-care practice of patients in different age groups. However, the different among the mean scores of self-care practice of patients under different periods of treatment was not found.

4. There were significant negative relationships at the .05 level among the level of hope and depression, the level of self-care practice and depression. Moreover, there was a significant positive relationship at the .05 level between the level of hope and self-care practice of these patients.

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ นิตา ปิยโชค

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จินตนา ยุนิบhand

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินันท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มต้นด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ บิตยานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และขอเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและขอเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามในการวิจัย รวมทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าแผนกการพยาบาล และเจ้าหน้าที่หน่วยไตเทียม โรงพยาบาลทั้ง 11 แห่ง ขอขอบคุณผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมทุกท่านที่อนุญาตให้ เข้าเก็บข้อมูลและให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา อาจารย์ในภาควิชาพยาบาลศึกษา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนในภาควิชาพยาบาลศึกษา สมาชิกในครอบครัว และทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ด้วยดีเสมอมา

คุณยวathyทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิตยา วิญญูคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนว เหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
แบบสอบถามการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษา ด้วยไตเทียม.....	72
แบบวัดความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วย ไตเทียม.....	75
แบบวัดความเข้มแข็งของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วย ไตเทียม.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	108
อภิปรายผลการวิจัย.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	130
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	133
ภาคผนวก ค. ตารางแสดงค่าสถิติข้อค้นพบอื่น ๆ.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	155

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โรงพยาบาลและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้.....	71
2	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา.....	89
3	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามสถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	90
4	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการรักษา แผนในการเข้ารับการรักษาด้วยการผ่าตัดปลูกไต และผู้ให้การดูแลช่วยเหลือ.....	91
5	ระดับความหวังโดยส่วนรวมและความหวังรายคนของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด.....	92
6	ระดับความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามอายุ.....	93
7	ระดับความเข้มเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามอายุ.....	94
8	ระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามอายุ.....	95
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวังรายคนและโดยส่วนรวม ความเข้มเศร้าและการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามอายุ.....	96
10	ระดับความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการรักษา.....	97
11	ระดับความเข้มเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการรักษา.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการรักษา.....	99
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวังรายคนและโดยส่วนรวมของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับการรักษา...	100
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความซึมเศร้า และการดูแลตนเองของผู้ป่วย ไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระยะเวลาที่ได้รับ การรักษา.....	101
15	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหวังและระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวาย เรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม.....	102
16	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหวังและระดับความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวาย เรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม.....	103
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวัง ความซึมเศร้า และการดูแลตนเองของผู้ป่วย ไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระดับการศึกษา .	148
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไต เทียม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ด้วยวิธีเซฟเฟ.....	149
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวัง และความซึมเศร้าของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้ รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามระดับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน	150
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวังของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไต เทียม จำแนกตามระดับรายได้ของครอบครัวต่อเดือนด้วยวิธีเซฟเฟ.....	151
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวัง ความซึมเศร้า และการดูแลตนเองของผู้ป่วย ไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามสถานภาพสมรส..	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวัง ความเข้มเศร้า และการดูแลตนเองของผู้ป่วย ไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามแผนในการเข้ารับ การรักษาด้วยการผ่าตัดปลูกไต.....	153
23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวัง ความเข้มเศร้า และการดูแลตนเองของผู้ป่วย ไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียม จำแนกตามเพศ.....	154

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง ความเข้มแข็ง และการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยไตเทียมตามสมมติฐาน.....	7
2	แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับความสูญเสีย.....	15
3	แสดงลักษณะของพลังมนุษย์และดูแลตนเอง.....	32
4	แสดงการสูญเสียหน้าที่ของไตในระยะต่าง ๆ.....	38
5	แสดงไคอะแกรมของกระบวนการ เรนิน-แองจิโอเทนซิน.....	43

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย